

Leden van de gemeenteraad Alphen aan
den Rijn
Postbus 13
2400AA ALPHEN AAN DEN RIJN

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaanrijn.nl
Website: www.alphenaanrijn.nl

Zaaknummer
3639495

Datum
15 juli 2025

Contactpersoon
T. Sjollema

Afdeling
Sociaal Beleid

Onderwerp
Afronding bestuursopdracht 'nieuwe
strategie exploitatie pand Castellum'
(2022).

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u over de afronding van de bestuursopdracht 'nieuwe strategie exploitatie pand Castellum (2022-2958278).

Aanleiding

Terugkijkend is al in 2017 gestart met de ontwikkeling van een toekomstscenario voor het behouden van het pand Castellum als theater. Op 25 januari 2018 heeft u de toekomstvisie *Castellum; meer dan een theater alleen* vastgesteld (164517).

In de jaren daarna is een grootscheepse verbouwing gerealiseerd, waarbij ook zaken op het gebied van de brandveiligheid conform de nieuwste richtlijnen zijn meegenomen. De oplopende kosten voor onderhoud, beheer, verbouwing maar ook het mislopen van inkomsten door de coronapandemie hebben vervolgens geleid tot verschillende vragen en herijking van het toekomstscenario. In die jaren (2020-2021) is een marktverkenning uitgevoerd om Castellum B.V. via een aanbesteding op meer afstand van de gemeente te zetten.

Het huidige college heeft, na de coalitieonderhandelingen (2022), besloten de exploitatie van het theater niet aan te besteden maar te behouden voor de Alphenese samenleving. Nadat aan u gevraagd is wensen en bedenkingen mee te geven is de bestuurlijke opdracht gegeven om een strategie te gaan bepalen. Met het collegebesluit 3639495 is de opdracht afgerond en start de volgende fase waarin de omvorming van de B.V. naar een stichtingsvorm zal worden uitgewerkt.

Korte toelichting gelopen proces

Nadat besloten was de exploitatie van het theater niet aan te besteden maar te behouden voor de Alphenese samenleving zijn, met medewerking van Castellum B.V. en diverse gemeentelijke afdelingen, in 2023 en 2024 onderzoeken uitgevoerd door externe adviseurs.

Zaaknummer
3639495

Datum
15 juli 2025

Blad
2 van 3

Het voorliggende collegebesluit 3639495 is gebaseerd op de uitkomsten van die onderzoeken op het gebied van horeca, film en Gaming. Ook hebben werkbezoeken aan verschillende theaters plaatsgevonden en zijn de fiscale, financiële en juridische mogelijkheden en risico's onderzocht. Eind 2023 werd vervolgens duidelijk dat de uitwerking van de bestuursopdracht en eventuele investeringsvoorstellen moesten wachten op het proces van de Kadernota 2025 en het opstellen van de gemeentelijke begroting 2025. Hieruit kwamen nieuwe, financiële taakstellingen voor het theater naar voren (€ 200.000 minder subsidie in 2027 en voorlopig geen indexeringsvergoedingen) waardoor niet alleen een jaar vertraging is opgelopen maar ook een herijking van de Visie van Castellum en het meerjarige (financiële) perspectief moest plaatsvinden.

Overwegingen

Alles overwegende is het college tot de conclusie gekomen dat het voor de gemeente en voor Castellum van belang wordt minder afhankelijk van elkaar te worden en dit te realiseren door de huidige B.V. om te vormen naar een stichtingsvorm. Castellum kan als stichting de ANBI-status verwerven en kan naast de gemeentelijke subsidie meer inkomsten van derden gaan genereren. Denk daarbij aan fondsen, giften en legaten maar ook kortingen die deelnemers van loterijen ontvangen kunnen dan ook voor ons theater gaan gelden¹. Tegelijkertijd wordt het toezicht én het contractmanagement voor de gemeente zakelijker. Via de richtlijnen van de Governance Code Cultuur kan de gemeente nieuwe contractafspraken maken en onze rol en verantwoordelijkheid nemen om de inhoudelijke opdracht en financiële kaders te herijken en zorgvuldig in te regelen. Dit betekent onder andere dat er een Raad van Toezicht (RvT) komt én dat er een passende subsidieovereenkomst wordt ontwikkeld waarin de inhoudelijke opdracht centraal komt te staan met oog voor de financiële kaders. Vanzelfsprekend wordt dit in samenwerking met en medewerking van Castellum vorm gegeven.

Het college is ook van mening dat dit alles niet zonder een meerjarig perspectief en dus ook niet zonder een meerjarige subsidie kan worden gerealiseerd. Castellum zal op korte termijn (augustus 2025) een meerjarige begroting en inhoudelijke visie aanleveren die vervolgens conform het subsidieproces wordt getoetst en verleend.

Vervolg

De beoogde omvorming van de B.V. naar een stichtingsvorm zal zeer zorgvuldig worden uitgewerkt en conform strakke wet- en regelgeving moeten worden vormgegeven. Er komen zaken in beeld als een formele goedkeuring van de Aandeelhouder, het opstellen van nieuwe statuten voor de stichting en rechterlijke verplichtingen en notariële akte (w.o. inschrijving KvK).

¹ Dit is al voor bijvoorbeeld theaters in Gouda, Leiden en Zoetermeer.

Zaaknummer
3639495

Datum
15 juli 2025

Blad
3 van 3

Voor de laatste besluitvorming plaatsvindt wordt ook bij de belastingdienst getoetst of:

- Alle rechten en verplichtingen van de B.V. inderdaad over kunnen naar de stichting. Dat geldt vooral voor de fiscale aspecten, zoals de verrekenbare verliezen voor de vennootschapsbelasting.
- Indien de stichting de ANBI-status heeft verworven ook de bestedingsreserve van art. 12 Wet Vpb kan worden toegepast en Castellum dan een fiscaal onbelaste buffer kan vormen.

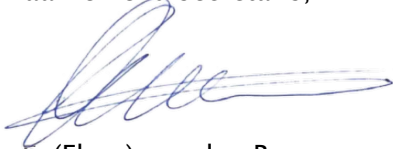
Tot slot

Meer dan ooit is het belangrijk dat de (jonge) inwoners van Alphen aan den Rijn, culturele en maatschappelijke organisaties én individuele makers toegang blijven houden tot een theater waar verwondering de basis is voor respect, begrip en samenwerking. Waar de dialoog samenkomt en waar men elkaar kan treffen, in de zin van ontmoeten en raken. Waar men met elkaar in gesprek kan gaan en elkaars verhalen kan delen, uit de eigen cultuur en uit die van anderen. Het is een plek waar mensen, ongeacht leeftijd, religie, afkomst of kleur, elkaar ontmoeten, leren en groeien, geïnspireerd door diversiteit aan ervaringen die zij meemaken én mee maken.

Wij zijn met gepaste mate trots dat wij ondanks de bestuurlijk en ambtelijk roerige periode gekomen zijn tot een goede afronding van de bestuursopdracht die al in 2022, met uw betrokkenheid, in gang is gezet. Uiteraard wordt u ook in de komende maanden op de hoogte gehouden van het verloop en het definitieve resultaat.

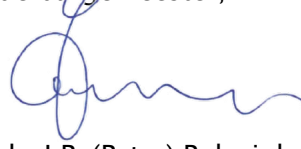
Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de waarnemend secretaris,

drs. F. (Flora) van den Berg

de burgemeester,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel